

Język i komunikacja międzykulturowa

Komunikacja jest jednym z podstawowych procesów charakteryzujących ludzi, a w różnym stopniu także wszystkie formy życia. Jest to działanie, dzięki któremu jednostki lub grupy wymieniają informacje, znaczenia i emocje, aby wpływać na swoje zachowanie, koordynować działania lub wzajemnie się rozumieć. Nie polega ona jedynie na przekazywaniu słów – obejmuje również gesty, ton głosu, mimikę twarzy, postawę ciała, a nawet ciszę. Każdy aspekt naszego życia społecznego jest przeniknięty różnymi formami komunikacji – od codziennych rozmów po formalne interakcje, od znaków ulicznych po dzieła sztuki.

Model Shannona and Weavera

Komunikacja jest
podstawowym ludzkim
procesem

Obejmuje elementy
werbalne i
niewerbalne

Jest obecna we
wszystkich
interakcjach
społecznych

Przekazuje
znaczenia, emocje i
intencje

Typy komunikacji

- werbalna
- niewerbalna
- Paralingwistyczna
- wizualna
- Cyfrowa i pośredniczona

Typy komunikacji

Wербalna: użycie słów, zarówno mówionych, jak i pisanych. Jest uporządkowana, zakodowana i podlega regułom językowym.

Niewербalna: obejmuje gesty, mimikę twarzy, postawę ciała, kontakt wzrokowy, proksemikę (wykorzystanie przestrzeni) oraz ton głosu. Często przekazuje więcej informacji emocjonalnych niż same słowa.

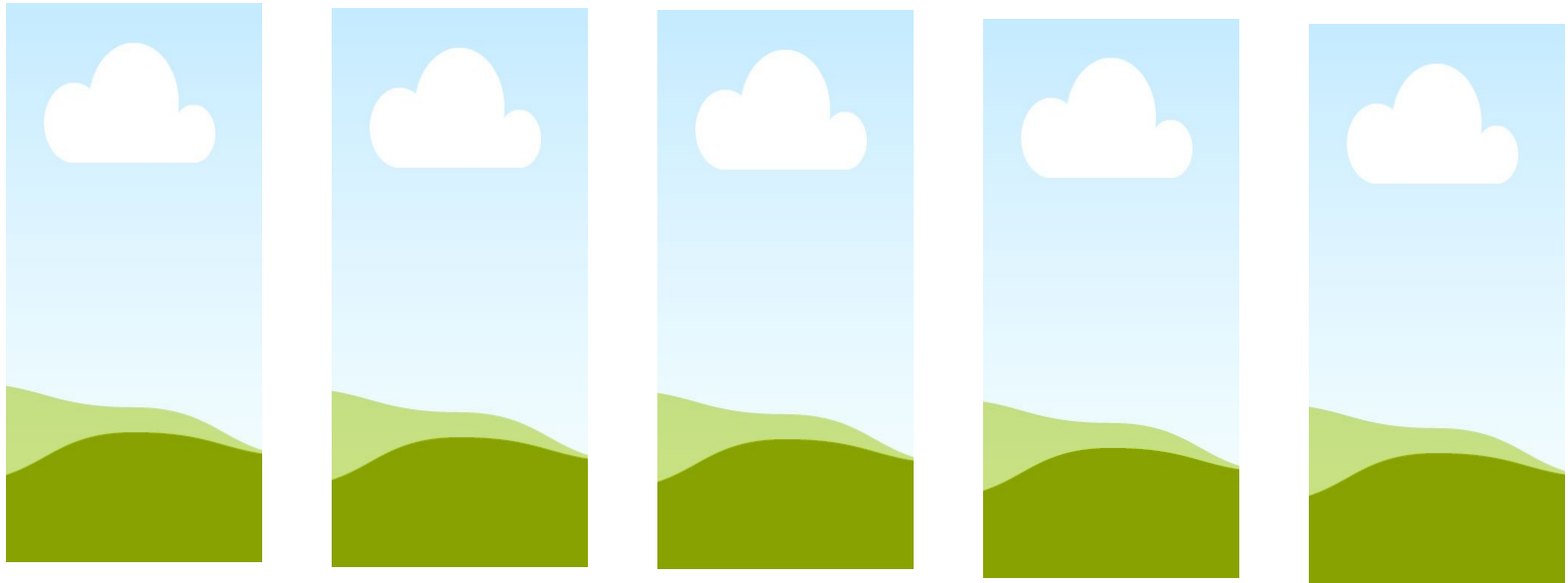
Typy komunikacji

Paralingwistyczna: elementy wokalne towarzyszące mowie, takie jak intonacja, rytm i głośność.

Wizualna: obrazy, symbole, grafiki i wskazówki wizualne przekazujące znaczenie.

Cyfrowa i pośredniczona: komunikacja za pośrednictwem mediów społecznościowych, e-maili, czatu i wideokonferencji, wprowadzająca nowe dynamiki, takie jak asynchroniczność, anonimowość i szybkość.

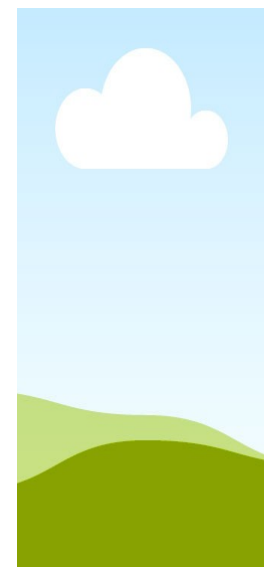
Aksjomaty komunikacji według Watzlawicka

Watzlawick: Pierwszy aksjomat

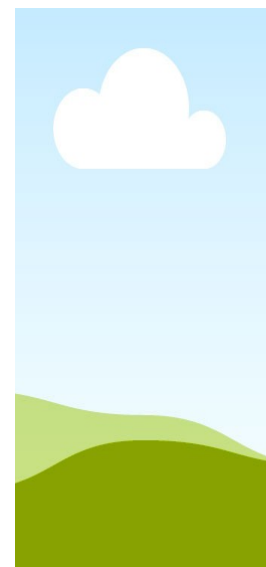

- **Nie można nie komunikować.**
- Każde zachowanie przekazuje znaczenie.
- Cisza również jest formą komunikacji.

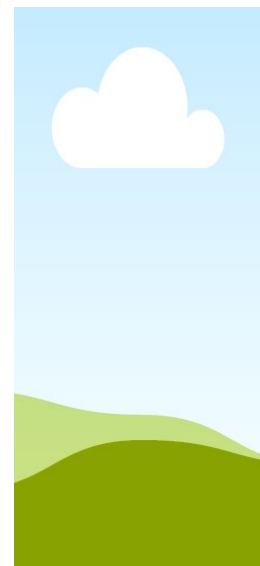
Watzlawick: drugi aksjomat

- **Treść i relacja**
- Znaczenie zależy od tonu i kontekstu.
- Konflikty w relacjach są powszechne.

Watzlawick: trzeci aksjomat

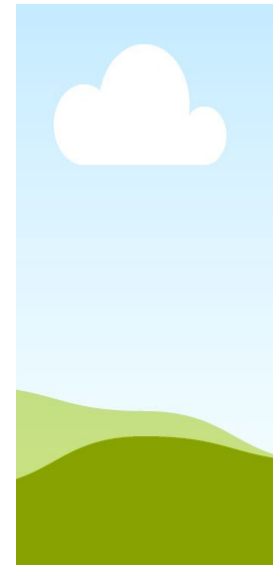
- Punktowanie sekwencji
- Różne interpretacje
- Nieporozumienie przyczynowo- skutkowe

Watzlawick: czwarty aksjomat

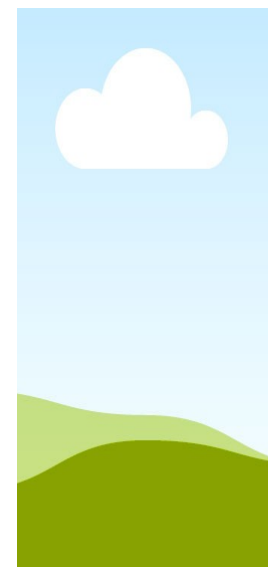

- **Wербalna i niewербalna**
- Komunikacja niewербalna często dominuje nad werbalną.
- Spójność między nimi zwiększa wiarygodność.

Watzlawick: piąty aksjomat

- **Symetryczna vs Komplementarna**
- Równe vs Hierarchiczne role
- Brak dopasowania prowadzi do napięć

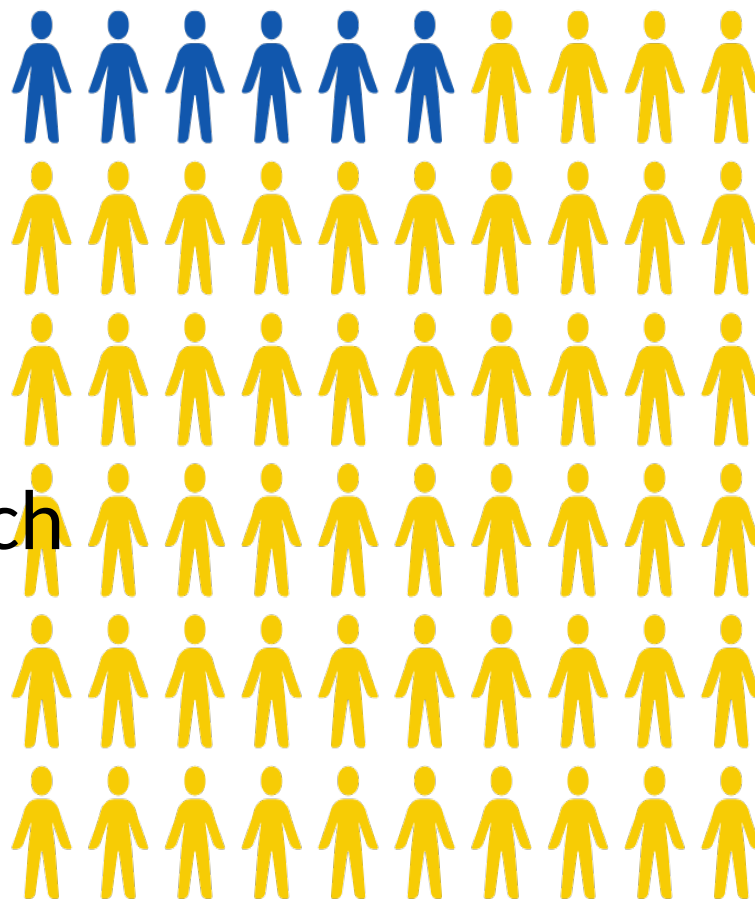
Bariery językowe

- Różnice językowe
- Dialekty i akcenty
- Niska biegłość językowa
- Różne style językowe (rejstry)
- Metafory kulturowe

Przyczyny barier komunikacyjnych

- Wielokulturowość
- Specjalistyczny język
- Szybka komunikacja
- Różnice w umiejętnościach czytania i pisania

Pokonywanie barier

- Szkolenia językowe
- Prosty język
- Wsparcie wizualne
- Narzędzia do tłumaczenia
- Szkolenia międzykulturowe

Nauczanie uchodźców

Nauczanie języków, jest dzisiaj bardziej potrzebne niż kiedykolwiek. Nie może ograniczać się do przekazywania zasad gramatycznych, listy słów i standardowych wzorców konwersacyjnych. Żyjemy w środowisku wielokulturowym, zglobalizowanym i wysoce powiązanim, w którym różnorodność uczniów jest normą, a nie wyjątkiem. Oznacza to, że w klasie (fizycznej lub wirtualnej) spotykamy uczniów w bardzo różnym wieku, o odmiennym pochodzeniu, doświadczeniach, umiejętnościach i potrzebach. Dlatego konieczne jest stosowanie dostępnego i inkluzywnego podejścia, aby zapewnić równe możliwości uczenia się i rozwijać potencjał każdego ucznia.

Nauczanie uchodźców

Dostępność oznacza, że materiały, aktywności i metody nauczania są przystępne dla wszystkich, niezależnie od ewentualnych ograniczeń fizycznych, poznawczych, sensorycznych czy społeczno-ekonomicznych. Z kolei inkluzywność oznacza środowisko nauki, w którym każdy uczeń czuje się mile widziany, szanowany i reprezentowany, a różnorodność traktowana jest jako zasób, a nie przeszkoda. Nauczanie dostępne i inkluzywne nie jest „specjalną metodą”, lecz zestawem praktyk zintegrowanych z codziennym nauczaniem, mających na celu redukcję barier i promowanie aktywnego udziału uczniów.

Kluczowe zasady nauczania

- Skoncentrowanie na uczniu
- Wielokanałowość
- Elastyczność
- Aktywny udział
- Motywująca informacja zwrotna

Kluczowe zasady nauczania

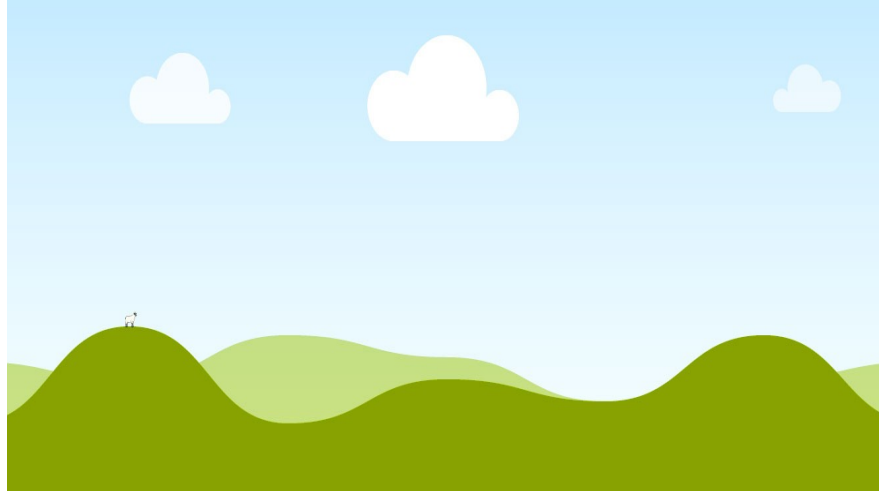
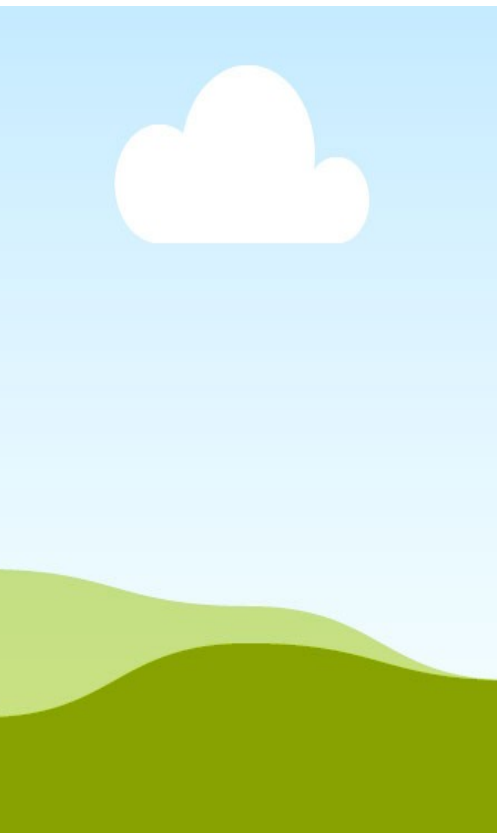
Skoncentrowanie na uczniu: rozpoczynanie od rzeczywistych potrzeb, kontekstu życiowego i osobistych celów każdego ucznia.

Różnorodność kanałów komunikacji: dostarczanie materiału językowego i wyjaśnień za pomocą różnych metod — ustnej, pisemnej, wizualnej i gestykulacji — aby uwzględnić różne style uczenia się.

Elastyczność: dostosowywanie tempa, poziomu trudności i wsparcia do potrzeb uczniów, bez obniżania jakości nauczania.

Aktywny udział: promowanie działań, w których uczeń nie jest tylko odbiorcą treści, lecz twórcą wiedzy.

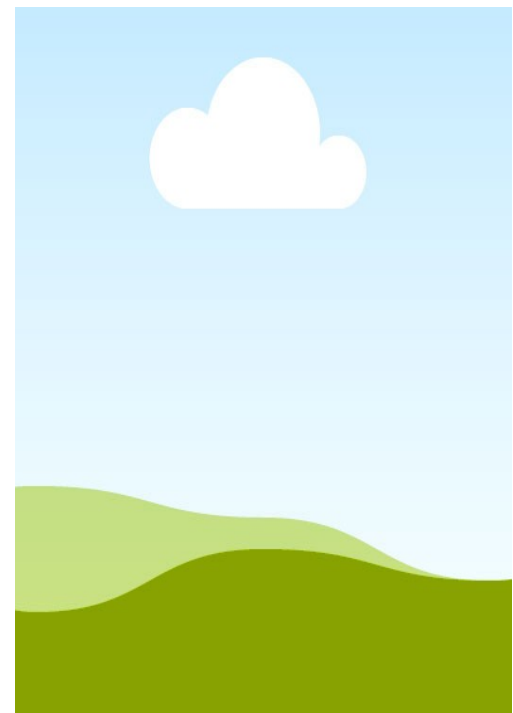
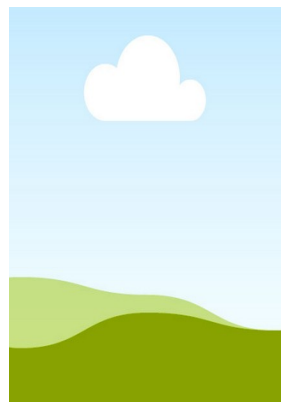
Konstruktywna i motywująca informacja zwrotna: koncentrowanie się na postępach i strategiach, a nie tylko na błędach.

DOSTĘPNOŚĆ

INKLUZJA

STRATEGIE ZAPEWNIAJĄCE DOSTĘPNOŚĆ

Uproszczenie i przejrzystość:

stosowanie krótkich zdań, logicznej struktury i jasnej terminologii w wyjaśnieniach

- unikanie zbędnego żargonu technicznego na początkowym etapie nauki
- podawanie konkretnych, rzeczywistych przykładów

Wsparcie wizualne i multimedialne:

diagramy, mapy myśli, obrazy i filmy pomagają utrwalić pojęcia abstrakcyjne

- napisy w filmach wspomagają zrozumienie, szczególnie dla osób niedosłyszących lub uczących się języka obcego

Dostęp do alternatywnych materiałów:

materiały dydaktyczne w dostępnych formatach cyfrowych (np. kompatybilnych z czytnikami ekranu)

lekcje audio dla osób niewidomych lub osób preferujących słuchanie

Tempo i segmentacja:

dzielenie lekcji na krótkie, przystępne części

- naprzemienne wprowadzanie treści i ćwiczeń praktycznych
-

STRATEGIE INKLUZYWNE

Promowanie różnorodności językowej i kulturowej:

- zachęcanie uczniów do dzielenia się słowami, wyrażeniami lub idiomami ze swojego języka ojczystego
- stosowanie tekstów, dialogów i materiałów reprezentujących różne kultury, grupy etniczne, płcie i zdolności

Tworzenie bezpiecznego i pełnego szacunku środowiska:

- ustalanie zasad interakcji opartych na wzajemnym szacunku
- przeciwdziałanie stereotypom językowym i dyskryminacji (np. wyśmiewanie akcentu lub błędów)

STRATEGIE INKLUZYWNE

Zapewnienie wyboru i dostosowania:

- dawanie uczniom swobody w wyborze tematów rozmów lub rodzajów ćwiczeń zgodnie z ich zainteresowaniami
- umożliwienie oceniania za pomocą różnych metod (ustnej, pisemnej, multimedialnej)

Praca zespołowa:

- projekty grupowe i ćwiczenia w parach wspierające współpracę i wzajemną naukę
- korepetycje rówieśnicze, w których bardziej zaawansowani uczniowie wspierają tych mniej zaawansowanych

TECHNIKI NAUCZANIA

- **Uczenie wielozmysłowe**
- **Opowiadanie historii (storytelling)**
- **Grywalizacja (gamification)**
- **Autentyczne zadania**
- **Wspieranie stopniowe (scaffolding)**
- **Technologia**

puenteproject.eu

OSTATNIE, ALE NIE MNIEJ WAŻNE

- Nie oceniaj wyłącznie poprawności gramatycznej, lecz także zdolność do skutecznej komunikacji
- zapewnij uczniom możliwość wielokrotnych prób i dodatkowych okazji do poprawy
- dostosuj czas i formę egzaminów dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

PAMIĘTAJ!

- Empatia**
- Uczenie się ciągłe**
- Samoświadomość**

Dziękujemy!
